

Cijenjeni čitatelji,

dana 6. veljače u Osnovnoj školi Pujanke u Splitu u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje održan je seminar za školske knjižničare u knjižnicama osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova Dubrovačko-neretvanske, Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Zadarske županije. Tema skupa je ostvarivanje prava na izobrazbu djece s poremećajem čitanja i pisanja i srodnim teškoćama, polaznika osnovnih i srednjih škola, uz pomoć školske knjižnice u okviru školskog kurikuluma. Aktivno su učestvovali Željka Butorac i Stanislava Leljak-Turžanski. Dana 7. veljače u Imotskom, učesnici predavanja su upoznati s problemom disleksije. Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje donirao nam je u 2009.g. za projekt Disleksija u srednjoj školi. Zahvaljujemo se na dobivenoj potpori, jer želimo pomoći djeci s disleksijom, koja iz osnovnih škola nastavljaju školovanje u srednjim školama, u kojima profesori nisu upoznati s disleksijom i načinom rada s takvom djecom a počinju se susretati s njima. Osmislili smo edukaciju u strukovnim školama, jer djeca s disleksijom najčešće upisuju te škole. Naša udruga je sudjelovala sa svojim izdanjima na Drugom specijaliziranom sajmu knjiga od 17. do 19. travnja

MESAP LIBAR 09 u Nedelišću i 2. dječjem sajmu u Rijeci od 15. do 17. svibnja na kojemu su predstavljene institucije, udruge i tvrtke koje se skrbe za zdravlje i dobrobit djece.

Pozivamo Vas da se uključite u osmišljavanje Biltena i pišite nam o svojim planovima i aktivnostima.

Predsjednica HUD-a Stanislava Leljak-Turžanski, prof. logoped



TEMPUS Projekt ISHEDS – Identification and Support in Higher Education for Dyslexic students (Prepoznavanje i podrška studentima s disleksijom u visokome obrazovanju)
web: www.isheds.eu

Projekt se provodi suradnjom stručnjaka iz zemalja Europe, Europske unije i zemalja van Europske unije. Uz voditeljicu projekta, dr. Angelu Fawcett (V. Britanija), u projektu sudjeluju: dr. Ian Smyth (V. Britanija), dr. Eva Gyarmathy (Mađarska), dr. Mirela Duranović

(BIH), dr. Marija Kavkler i dr. Lidija Magajna (Slovenija), dr. Eva Raduly - Zorgho (Rumunjska), dr. Mirjana Lenček (Hrvatska), dr. Slavica Golubović (Srbija).

Projekt će trajati dvije godine (započet je u siječnju 2009.) i novčano ga podupire EU.

POZADINA:

European Dyslexia Association (EDA) naglašava da preko 30 milijuna osoba u Europi ima disleksiju bez obzira na jezik i sustav pisanja (Smythe, Everatt i Salter, 2004).

Čak 30% studenata u naprednim sustavima studiranja ima disleksiju, premda ona nije dijagnosticirana kroz školski period. Samo manji broj zemalja ima neke oblike i programe podrške za studente s disleksijom. Iskustva Velike Britanije, Švedske ili Danske pokazuju da uz pravu podršku, ovi studenti mogu napredovati jednako kao njihovi vršnjaci bez teškoća.

Kao rezultat takvih podataka, projekt ***Prepoznavanje i podrška studentima s disleksijom u visokom obrazovanju*** ističe pet glavnih područja važnih za razvoj ove podrške:

Osiguranje i zakonska regulativa

Procjena

ICT podrška-podrška kroz informacijsku i komunikacijsku tehnologiju

Podrška u ljudstvu/ uredi za podršku

Samo - podrška

Svrha je projekta osiguravanje uvjeta prema kojima studenti s disleksijom u Europi neće biti izuzeti, već će moći koristiti prednosti informacijske i

komunikacijske tehnologije za napredovanje u studiju. Za poboljšanje statusa ovih studenata neophodno je razvijati bolje uvjete zakonskoga prepoznavanja disleksije, oblike i metode za jedinstvene načine procjene te uvjete za podršku, posebno u ljudstvu, te za razvijanje sustava samo-podrške.

Namjera je projekta da se ovakva podrška proširi kroz cijelu Europu.

Pripremila: prof. dr.sc. Mirjana Lenček, prof. logoped

Izveštaj sa sastanka predsjednika europskih udruga za disleksiju održanog u Bruxellesu od 22. do 24. svibnja 2009.

Poštovani članovi HUD-a i čitatelji našeg Biltena, iako HUD nije aktivno sudjelovao na sastanku predsjednika europskih udruga za disleksiju, želimo vas kratko uputiti u zaključke toga sastanka kako bi i naša udruga ostala ukorak sa sličnim udrugama u Europi.

Na navedenom je sastanku najavljena **3. europska konferencija o disleksiji**, koja će se održati u Brugesu u Belgiji od 22. do 24. travnja 2010. te je objavljena prva obavijest. Prvu obavijest te ostale informacije možete pročitati na web stranici konferencije www.khbo.be/eda-khbo-dyslexiaconference.

Osim ove zanimljive najave, predsjednici udruga su se bavili tekućim poslovima kao što su financiranje, poticanje članica da se uključe u projekte Europske unije, te tekuće promjene web stranice Europske udruge za disleksiju. Najavljen je i *Europski tjedan svijesti o*

disleksiji čija je osnovna tema ove godine suradnja svih europskih udruga koje se bave disleksijom i utvrđivanje zajedničkih ciljeva koje će predsjednik EDA-e, Michael Kalmar objaviti u zajedničkom dokumentu. Raspravljano je i o susretu potpredsjednika EDA-e s predstavnikom UNESCO-a za obrazovanje i teškoće učenja, te o suradnji ovih dviju organizacija.

Urednici *EDA-News* (službenog glasila Europske udruge za disleksiju) Jennifer i Robin Salter potaknuli su sve zainteresirane stručnjake da pošalju vijesti i tekstove *EDA-NEWS-u*. Uredništvo će prihvatiti i tekstove koji nisu na engleskom jeziku uz kratak prijevod na engleskom, ukoliko je to moguće.

I za kraj, jedna zanimljivost koja pokazuje kako je i velikim udrugama kao što je Europska udruga za disleksiju jednako teško pronaći novac potreban za rad, ali i kako kreativnost uvijek pronalazi put. Naime, na spomenutoj konferenciji u Brugesu bit će izloženi radovi umjetnika Jamesa Rizzija, koje je njegov posrednik EDA-i donirao, a zadnja donacija je dobivena 1999. godine.

Prevela Maja Kelić, prof. logoped

Maturantica Prirodoslovne škole Vladimira Preloga, Tihana Kunić obranila je maturalni rad iz biologije *Disleksija- teškoće u čitanju* s odličnom ocjenom.

U uvodu je napisala: Motivacija za temu moje maturalne radnje je *talent* koji posjedujem od rođenja, a postala sam ga svjesna početkom školovanja.

Sva *normalna* djeca nauče čitati i pisati u 1. razredu osnovne škole, ali meni to nije uspjelo. Trebala sam se prilično truditi da svladam teškoće koje mi je moj talent zadavao u tako *jednostavnim* stvarima kao što su čitanje, pisanje, učenje,... Ono što je drugima bilo jednostavno, meni se na trenutke činilo nesvladivo. Veliku prekretnicu donio mi je tečaj brzog čitanja. Konačno sam bila u stanju s razumijevanjem pročitati knjigu od korica do korica te za to potrošiti *normalnu* količinu vremena.

Dugo se to činilo kao nemoguća misija. U ovoj radnji ću vas pokušati upoznati s tim što je zapravo disleksija i kako ju je moguće svladati. Nadam se da će to doprinijeti boljem razumijevanju nekih budućih učenika sa sličnim *talentom*.

U zaključku između ostalog je napisala: U ovoj maturальноj radnji pokušala sam detaljnije objasniti na koji se način disleksija manifestira u procesu čitanja i pisanja i kako ju je moguće prevladati. Nadam se da će ovo pomoći boljem razumijevanju učenika s istim teškoćama od strane profesora. Još više se nadam da će pomoći i nekim budućim učenicima s disleksijom da shvate da je njihova disleksija talent koji ih ni u kojem slučaju ne sprječava za postizanje visokih rezultata u obrazovanju.

Tihana Kunić je upisala prvu godinu Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta.

Podsjetnik: U Biltenu broj 20, pisali smo o individualiziranom pristupu u nastavi. U redovnim osnovnim školama, prema važećoj regulativi,

učenici s posebnim obrazovnim potrebama školuju se u različitim modelima i oblicima: potpuna integracija (čl.4, čl.6), djelomična (čl.7 i čl.10) i posebni programi pri redovnim školama (čl.12). Prilagođen program uz individualiziran pristup u nastavi imaju pravo djeca kojoj je dijagnosticirana disleksija.

Kako doći do njege?

Kada u školi uoče teškoću, dijete šalju na pregled u ustanovu u kojoj logoped, psiholog, dječji psihijatar i po potrebi drugi stručnjaci daju svoje mišljenje. Nalaz dobije stručna služba škole koja pokreće postupak za promjenu oblika školovanja po čl.60, članak 4. Stručna služba škole dostavlja Gradskom uredu za obrazovanje i šport zahtjev i Gradski ured za obrazovanje i šport informira komisiju pri DZ. Komisija poziva roditelje i svoju odluku dostavlja Gradskom uredu za obrazovanje i šport, koji izdaje rješenje roditeljima i školi. Roditelji se mogu žaliti ako nisu suglasni s rješenjem.

Ako dijete dobije rješenje za individualizirani pristup, tada nastavnici trebaju drugačije postupati kod ispitivanja učenika. U rješenju može pisati da je individualizirani pristup u nastavi za sve predmete ili

samo za određeni predmet. Roditelj može zahtijevati da se polaskom u sljedeći razred ponove pregledi i ukine individualizirani pristup. U svjedodžbi nije naznačeno da je razred završen po individualiziranom pristupu, ali to može biti olakotna okolnost pri upisu u srednju školu i maturu. Kod upisa ima pravo na manji upisni prag.

Individualizirani pristup u nastavi nastavlja se i u srednjoj školi. On se prenosi ali se prvi puta ne može dobiti u srednjoj školi.

Kod studenata se počela uvažavati dijagnoza- disleksija. U Prijavnom listu za razredbeni postupak na većini fakulteta postoji pitanje:

-Postoji li potreba za prilagođenim načinom polaganja razredbenog ispita?
- Vrsta potrebne prilagodbe: uvećani tisak, prevoditelj na znakovni jezik, produženo vrijeme trajanja ispita, usmena provjera znanja, ispitni materijali na Brailleovom pismu ili nešto drugo.

Priredila: Stanislava Leljak-Turžanski, prof. logoped

Nastavci na olovke služe za pravilno držanje olovke. Postoji nekoliko tipova. Sve informacije možete naći na www.trgovina-lotus-woody.hr ili Varaždin, Zagrebačka 10, tel 042-201-538, Christian Migač

HUD

Hrvatska udruga za disleksiju
Kampus Borongaj (ERF)
Borongajska cesta bb
10000 Zagreb

tel: 01/2457-000, fax: 01/2333-360
091/568-1009

(dežurstvo srijedom od 18 do 19 sati)

žiro račun 2390001-1100134271

web stranica: www.hud.hr

BILTEN IZDAJE:

Hrvatska udruga za disleksiju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet,
Zagreb, Kampus Borongaj, Borongajska cesta bb
Urednica: Stanislava Leljak-Turžanski,
predsjednica

Uredništvo: Ružica Lončar, dopredsjednica

Gordana Baričević Nada Lovrić

Dragica Slavić Ljiljana Petrovski

Mirjana Lenček

Izlazi 2 puta godišnje. Naklada 200 primjeraka.

BILTEN JE BESPLATAN